The First Telugu Bi weekly in Andhra Desa The only Telugu Newspaper for H. E. H. The Nizam's Dominions

గోలకొండ పత్రిక

ప్రతి సోమ, గురువారములు ప్రకటింపబడును

హైదరాబాదు, (దక్కన్)

సం॥ చందా రూ ౭-౦-౦ అర్ధ ,, ,, ౩-౧౨-౦ విడి ప్రతిక ౦-౧-౪	GOLKONDA PATRIKA HYDERABAD (Dn) MONDAY 22 1 1934	ఒక వారము తరువాత ప్రాత ప్రతి కోరినచో వెలకు పరిమితి లేదు

సంపుటము ౯ } శా.శ.౧౮౫౫ శ్రీముఖనామసం॥మాఘ శు॥ ౭ సోమవారము ౨౦-౪-౧౩౪౩ ఫ { సంచిక ౭౧

మహాత్ముని మైసూరు సంచారము

ఆచటి ఉపన్యాసములు సంభాషణలు

[illegible]

మైసూరు సంస్థాన విశేషములు

[illegible]

చేతితో నూలు వడకుట వాని ప్రయోజనములు

[illegible]

శ్రీ హనుమంతరావుగారికి గుట్టకిందికి ఉద్వాసన?

నల్లగొండ అవ్వల్ తాలూకాదారి ఆజ్ఞ

యాదగిరిగుట్ట వార్తలు

(ఒక విలేఖరి)

యాదగిరి ౧౩-౧-౩౪

ఆదాయము

ఉ బహమనునుండి ౪ ఇస్ఫందారుపరకు గడచిన సుమారు నెలదినములలో దేవాలయమునకు ఈ క్రిందిఆదాయము వచ్చినదట.

సేవలు, భోగములు మొ రు ౧౬౦౦
గల్లాబాబతు [సుమారు] , ౧౦౦౦
బంగారముకంటె తు ౩ పోడి తు ౨౦౦
చిల్లరబంగారము తు ౧ తోడెలు ౫

గల్లాడబ్బాపైన తహసీలుదారుగారు మొహరు వేసియుండిరి. అది డబ్బుతో నిండిపోయినది. ఇద్దరుకలసియైనను దానిని ఎత్తుట కష్టము దానిని అచ్చటినుండిలేవనెత్తించి శ్రీహనుమంతరావుగారు తమయింటిలో పెట్టించినారట. ఇంకొకచిన్నడబ్బా దేవాలయములో పెట్టించినారు. దినమునకు అందాజా రు ౪౦ లు వగటున వచ్చును పెద్దడబ్బాను బోర్లించి కొంత కష్టపడితే దానిలోనున్న ద్రవ్యము కొంత బయటపడును ఎట్లు చేయవచ్చును అనుభవశాలులకు అదియొక ఘనకార్యము కాదు కనుక తహసీలుదారుగారు అట్టిఅవకాశము లేకుండా వెంటనే పైకము లెక్కచేయించి డబ్బా ఖాలీ వేయించితే చాలమంచిపని లేకపోతే, కొంత ధననష్టమగునేమో జాగ్రత పడెదరుగాక!

ఆజ్ఞోలంఘనము

తాలుకదారుగారు ౨౦ ఎహమన్ నాడు హనుమంతరావుగారికి దేవాలయముయొక్క గుట్టపైన ఉండవద్దని హుకుంచేసినారట. కాని రావుగారు యింకను స్వస్థానము వదలలేదని తెలియుచున్నది ఈసంగతి తాలుకుదారుగారికి తెలిసిన తిరువాత ఇట్టిధైర్యము చేయజాలరని తలుస్తాను

ఆదాయవ్యయముల లెక్కలు

ఈ లెక్కలు వ్రాయుచు శ్రీ హనుమంతరావుగారి తమ్ముడు వ్రాయుచున్నాడు. మ ఒ పు వ్రాయువారు వేరొకరుండిరి ఇప్పుడు చిక్కుకొంత తీరినది సోదరుల పరస్పర సహకారము వలన కార్యములు సౌకర్యముగా జరుగగలవు

గోత్రోచ్చారణ

దేవాలయమునందు గృహస్థుల గోత్రోచ్చారణ చేసినచో ఒక్కొక ఉచ్చరణమునకు ౧౦ గాని ౧౫ గాని రూపాయలు వచ్చుచుండెడివి. కాని ఏమికారణమో ఈయేడు ఈ పని చేయించలేదు,

పిండి, బెల్లము విరాళము

ఉత్సవ సందర్భములో మకానదారులను అడిగినచో, పిండి, బెల్లము, షక్కర ఇతర భోజనపదార్థములు చాలవరకు వచ్చుచుండెడివి. ఈవిధముగా ఈసంగతి ఈ ప్రయత్నము జరుగలేదు. కారణము మరూహ్యము

ఋణనివర్తి

ఉత్సవముకొరకు అప్పుతెచ్చిన రు ౧౮౦౦ లు ఈలోగా సేను ౨౦౦౦ లు కానుకలు వచ్చినవి. అప్పు తీర్చివేయుటకు అనుకూలము కలిగినది. తాలుకదారుగారి ఆజ్ఞ అయితే బాగు

కీర్తిశేషులైన గాండ్ల లక్ష్మన్నగారి మరణము

సిరిపురం గ్రామములో పుట్టిపెరిగి ఆచోట బీదసాధులకు, కాపురుషు చెప్పనలవిగాని సహాయమువిచ్చిన గాండ్లలక్ష్మన్నగారు తన ౧౫౦ సం॥ల వయసులో జనవరినెల ౧౩ వ తారీఖు శనివారము పగలు ఒకటిన్నరకు ఆకస్మికముగా పరలోకగతులైరి. వీరిని విడిచి ఒంటరిగాయున్న భర్యాకొడుకును ఆయన బంధుమిత్రాదుల ఔదార్య వియుక్తమై భగవంతుని ప్రార్థింతుముగాక

సిరిపురం } ఇట్లు
గుడియాత్రెకర } డి వెంకట్

టప్పాఖానా మంజూరి

మధిర తాలూకాలోచేరిన కల్లూరు క్షేత్రమునందు గ్రంథాలయ స్థాపన ఆయిన నాటి సుమారుకాలమునుండి దినదినాభివృద్ధి జెందుచున్నది. ఏలయన ప్రభుత్వమువారు మాయీ గ్రామముయువకులు కోరినట్లెల్లను త్వరలో మంజూరి చేయుచున్నారు. అందులకు మేమెంతయు కృతజ్ఞులము. ౭-౪-౩౩ ఫసలీ తారీఖున జనాబు నాజరుసాహెబు టప్పాఖానాగారు ఏతెంచి రయితులను ఎలుపించి అందరి యిష్టమును తెలుసుకొన్నవారయి టప్పాఖానా మంజూరీయిచ్చి బ్ర॥ శ్రీ॥ కె రామశాస్త్రిగారిని మునీముగా నియోగించి ఎక్కుమ్ ఖుర్దాడుక టప్పాఖానా తెరు ౧౬ నేర్పాటు చేయుదుమని చెప్పి వెడలినారు. నాజరుసాయబుగారి ఔదార్యము రయితులయందు ఇంతయని చెప్పుటకు తరముగాదు. వీరు చాలాయోగ్యులు దయాళులును. వీరికి భగవంతుడు తోడయి ఆయురారోగ్యము చేకూర్చుగాక

ఇట్లు
పుష్యబ ౧౧ } అనంతరాయ గుప్త

కొత్తకొండ జాతర

రాబడవ్యయ విచారణకు కమిటీ

ఈజాతర ఎప్పటివలె పూజారిల యాధిపత్యమున నడపవలదనియు. రాబడివ్యయములు కమేటీయాధిపత్యమున కరిదైన మార్గమున యుంచిన దేవాదాయము దుర్వినియోగము పాలు గాకుండా యుండునదనియు పూజారీలు దైవసంబంధమగు డబ్బునంతయు వృదావ్యయపరచుచున్నారనియు. బ్రహ్మాకొండలో బరగు యితర మహానుభావులు కొందరు దేవాలయమును నిర్విచారముగా లాగుచున్నారనియు కమేటి నేర్పాటుచేసిన -- యుపకారములను తావుంచెదనియు కొందరు భక్తిపరులు, ఏర్పాటులను గురించి తహశీల్దారు తాలూకాదారలవద్ద దరఖాస్తులిచ్చుచు ప్రయత్నించుచుండిరి. వారి ప్రయత్నఫలముగా తాలుకుదారుగారు చ ౫ యిప్పించారు. సం ౧౩౪౩ వ తారీఖున నిషాన్ ౨౬౯ ద్వారా తహశీలుకు హుకుం నిచ్చిరి. తహసీలుదారుసాహెబుగారు

౧ శ్రీ గుండవరము జగన్నాథరావు, నర్సింగాపురము
౨ ఆలిగిరెడ్డి శ్రీనివాసరెడ్డిగారు ములకనూరు
౩ భూపతిరామన్నగారు ,
౪ పట్టె రాంరెడ్డిగారు ఆమనగుర్తి

విచిత్రము ఈయనుతియు ఇదేసంఖ్యగల పూజారీపక్షవ్యులయొక్కయు నిగురానిలో స్వామిసన్నిధిలో రాబడు యాభరణములు రూపాయిలు బట్టలు దిన్యుము మొనె కోడెలగు పుట్టుదిద్రముకలపై రాబడు కానుకలు మకానముల అద్దె మొదలగు రాబడి వ్యయముల లెక్క సరిగా యుంచుటకు ఉభయపక్షములవారి సంతకములతో లెక్కపుస్తకములు తయ్యారుచేయుటకు ఆజ్ఞాపించిరి

తాలుకుదారుగారు తహశీలుదారుగారు జాతరరాసందర్భములో విజయముచేయు అభిప్రాయము తెలిపినందులకు కెంతయు స్తుతిపాత్రులు

పూజారీలు పైనచెప్పబడిన శ్రేయాభిమానులు తమ శ్రద్ధతో కార్యసాఫల్యతి గావింతురుగాక

౧౦-౬-౪౩ ఫ } ఇట్లు
భక్తపరుడు

బి. హనుమంతరావుగారి ఉద్వాసన

[ఒక విలేఖరి]

నల్లగొండ ౧౩ -- ౧--౩౪

అవ్వలు తాలూకుదారుగారి కచ్చేరీలో ౨౫ బహమను నాడు యాదగిరిగుట్టయొక్క దేవాలయమువ్రతియుత బీరకాయల హనుమంతరావుగారి షికాయతు మిసలు పేషుఅయికొ వ్రవాయి జరిగినది. షికాయతుచేసిన శ్రీ పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యులను జమానతు దాఖలు చేయవలెనని సరిగా ఆజ్ఞ అయినది ఈ కార్యము నకై ౨౫ ఇస్ఫందారు తారీఖు పేషి పడినది

బహిష్కరణము

ఉమూరె మజహబి మహకమానుండి ఇచ్చట అవ్వలుతాలుకుదారుగారిపేర వచ్చిన మురాశలాకు ఫలితముగా, శ్రీ తాలుకుదారుగారు బీరకాయల హనుమంతరావుగారిని పుత్ర, మిత్ర కళత్రాదుల సహా స్వామివారి గట్టు దిగిపోవలసినదని ఆజ్ఞయిచ్చిరంట, ఈయాజ్ఞ భోనగిరి తహశీలుదారుగారి ద్వారా అమలు జరుప నాజ్ఞయైనదనియు, హుకుము తెచ్చిన జవానుకు కనపడకుండా శ్రీరావుగారు ముఖము తప్పించిరనియు వదంతిగా నున్నది

హత్యలు, దోపిడ్లు మొదలైనవి.

జిల్లా పోలీసు వార్తలు

ఔరంగాబాదు జిల్లాలో గొండి పోలీసు థానాకుచేరిన నగి గ్రామములో ఎదిపదకొండుమంది పోరాటాలు (?) వారికొందరిని కొట్టి రూ. ౩౫౧-౬-౦ లు దోచుకొనిరట విచారించుచున్నారు.

నాందేడు జిల్లాలో పోలీసుథానాకు చేరిన కం... గ్రామమున పొలిపును ... మరియొకరిని కొడవలితో కొట్టగా దెబ్బ ... విచారణ జరుగుచున్నది.

ఆదిలాబాదు జిల్లాలో ... పోలీసు థానాకు చేరిన ... గ్రామములో ... అనువానిని శవము ... లములో ౧౦ దినము రూ ౧౧ల విలువగల అతని నగలున కనబడుటలేదు విచారణ జరుగుచున్నది.

ఉస్మానాబాదు జిల్లాలో లాతూరు పోలీసుథానాకు చెందిన చేరిట్లా గ్రామములో ఎవడో అపహరించుకొని రూ ౧౭౧౦ ల విలువగల సామానులతో కూడ పారిపోయెను వివరములు విచారింపబడుచున్నవి.

ఉస్మానాబాదు జిల్లాలోనే నాందేడు పోలీసుథానా కుచేరిన కొంతా గ్రామములో ఇంటిబాయిశవము ఆమెయింటి లోపలనే ... నగలు బయటికి వెళ్లకొని వచ్చియుండెను విచారణ జరుగుచున్నది.

వరంగల్లుజిల్లాలో వరంగల్లు పోలీసుథానాకుచేసిన కాజీపేట గ్రామములో ఒక స్త్రీశవము పాదముమీదను ... లోను కాలిపోయి భూమిపై పడియుండెను బహుశా కాల్చివేయబడి యుండునని వైద్యుని అభిప్రాయము విచారణ జరుగుచున్నది.

వరంగల్లుజిల్లాలో మహబూబాబాదు పోలీసుథానాకు చేరిన వహపర్తి గ్రామమందు పెంటయ్యా వీరయ్యాభార్యను కొట్టగా దెబ్బ ఆమెచంపకనము ... లక్ష్మీ ... అపశువు మర ణించెనట పోలీసులు విచారణ చేయుచున్నారు.

భూకంపపు దెబ్బ

ఈ జనవరినెల ౧౫వ తేదివాడు ఉత్తర హిందూస్థానములోను అంధదేశములోకూడ అపారముగా నగము కలిగించిన భూకంపపుదెబ్బ తాకినది ఉత్తరదేశము. విశేషముగా నష్టపడినది అదెబ్బ తనకుకూడ గ్రాహ్యమైనట్లు వరంగల్లులో ... నిజాం భద్ర్యము ... సుంకి పుకాఖయి ... నూప ౧౦౯ ... ౧౯౩౪ జనవరి ౧౬వ తారీఖు వాడు హైదరాబాదు ... పత్రికకు వ్రాయుచున్నారు.

ఈమధ్యాహ్నము ౨ గం ౨౦ ... ౨ గం ... అసఫాబాద రైల్వేస్టేషను ... బంగళాలో ... నేను భూకంపపుదెబ్బను కొద్దిగా అనుభవించితిని.

... రైల్వేస్టేషను ఉద్యోగులును ఉద్యోగులు మకూడ గమనించిరి.

అదెబ్బ సుమారు ... నిమిషములసేపు ఉన్నట్లుగా నేను తలచుచున్నాను.

శిస్తులమాఫీ జేసిన మరియొక జాగిరు

... జాఫరాబాదు పాయగా మొదలగు జాగీరుల అధిపతియగు నవాబ్ దోస్తు ముహో మ్మద్‌ఖాన్ గారు ... ప్రభువునకు ౧ రూపాయలో ... ౧ రూపాయలో ౧ ... జాగీరు ప్రజలకు మాఫీ అనుగ్రహించినారు ... ఒకవిలేఖరి హైదరాబాదు ... పత్రిక ... వ్రాయుచున్నాడు.

యున్నాదుహోన్లగు

గుల్బర్గా జిల్లా ... ఒకస్త్రీ ... బాధ ... పెట్టి ... చున్నాడు

గాంధీ మహాత్మునకు

హైదరాబాదు పురపాలక సంఘము వారిచే

సన్మానపత్రిక

—( )—

మరా రా గోకా ... ప్రకా పా ... —
...

... వాడు గాంధీమహాత్ముడు హైదరాబాదు నగరము ... దయచేయనున్నాడని రూఢిగా తెలిసినది అట్టి సంవత్సరము ... నగరవాసుల ... వారికి సన్మానము జరుగుట అత్యవసరము ఈ సన్మానము అర్పించుటకు పురపాలక సంఘమువారు అర్హులు.

ఇదివరకు ఎందరో విఖ్యాతయశులగు మహాపురుషులు హైదరాబాదు దయచేసియుండిరి కాని నగరవాసుల ప్రతినిధిగ మున పురపాలక సంఘము అట్టివారికి సన్మానపత్రము అర్పించియుండలేదు! మహాత్మా గాంధీగారే రెండు సంవత్సరముల క్రింద వచ్చియుండినప్పుడుకూడ అట్టిదేదియు జరిగియుండలేదు. ... ఇప్పుడేల అట్టి అవకాశము కలుగవలయునని ... తైన ప్రశ్న ... మన్నీర ... పురపాలక సంఘము ... ఖానగీ (గౌరవ?) ... యున్నారు ... గారు ... కొరకు సన్మానపత్రము ... పురపాలక సంఘము ... ము ... కరి ... నగరము ... కాలేకపోయినను ... పకు ... పురపా ... మట ... జరుగును.

హైదరాబాదు ... భారతవర్షములోని గొప్ప ... నగరములో ... విజ్ఞులు ... ప్రపంచ ప్రఖ్యాతికి ... భారతభూమి ... మును గనబోవుచున్నాము కనుక పురపాలకసంఘ సభ్యులను నాజిముగారును పురవాసులందరును ఈవిషయమున శ్రద్ధ వహింపదగును.

తమరు బహుశః నా వాదము నామోదింతురని నమ్మెదను. ఆట్లైనచో ఈవిషయమున తాము పురపాలక సంఘ కార్యనిర్వాహకులను ప్రోత్సహింతురని నమ్ముచున్నాను.

విధేయుడు

౧౭ ౧ ౩౪ ఒక పౌరుడు.

యమలోకమే!

భువనలింగం శాస్త్రిగారు

క. అన్నా ఇప్పుడు త్వరగా త్వరగా ఎక్కడికి?
అ. యమపురికి
క. యమధర్మా! మొన్న మొన్ననే పరలోకానికి పోయిన వాడికి ఆడి వదిలి బదిలీ చోట్లలో వుంటున్నావే చెప్పడా యముడుకూడా మరల యమపురి యమఘుంటికి
క. చచ్చిపోయాను
అ. అదిగాక నాయపుర దోయకోను
క. విను యముడు చిత్రగుప్తుడు తనలోకము వదలి మాంసము తినవచ్చునా లేదాయని చర్చించి చివరకు భూలోకమున చిక్కిరి కావున మనిమిప్పుడే యమపురికేగిన నిమ్మళముగా సామ్రాజ్యమును పాలించవచ్చు
అ. ఏరోప్లేనులో లేక హవాయిజహాజుల ద్వారా పోవచ్చుననుకుంటివా వచ్చినేరనుక స్వర్గము గనుపించదను లోకోక్తి నెరుగవా యొక్కవసర పోకత ఏమి
క. అది మనకు వద్దు.
అ. సరియేగదా.
క. చిత్రగుప్తుని యభిప్రాయము చెల్లెనా మాంసము తినని వారికి, యముని ఖండించి జయించెనా మాంసము తినువారికిని.
అ. ఇక నేనేమిచేయుదును?
క. ప్రతినాలుగు దివసములకొకసారి వెలువడు గోలకొండ పత్రికను శ్రద్ధతో జదువుము నీవు దురాలోచనలయందు ప్రవేశింపక సన్మార్గ మవలంబించి సజ్జనుల నాశ్రయించి సుఖించుము.
అ. మంచిది అన్నా సెలవా?
క. ఆ! రాజా రామచంద్ర మహారాజుకీజై.

[ఈ అన్నదమ్ములిరువురును మాంసవాదమున చేరిన చిత్రగుప్తుడు తాను యముని పెద్దకుమారుడను కానని చెప్పిన మాటను గమనించినట్లులేదు. —గో. సం.]

సదాచార నిబంధిని పరిషత్

ఈ పరిషత్సంఘము "స్పెక్టేటర్" వామన్నాయకు గారితో జరిగిన వాదోపవాదాలతోనే అధ్యాయం పూర్తైనట్లుంది. వామన్నాయకుగారి సమాధానమునకు జవాబు చెప్పజాలని స్పెక్టేటర్ ముందుకొచ్చి యేమని హడావిడి పడ్డాడో!

పోనీ, యంతగోలయిందిగదా, పరిషత్తుకార్యదర్శులెందుకని లోకానికి నిజము తెలియచేయకుండా విచారపడుతూ కూర్చున్నారో!

ఇదంతా గాకపోతే వామన్నాయకు సమాధానానికి స్పెక్టేటరు, ముస్త్యాల సాంబయ్య బ్రహ్మపూరుహొన్నారుగదా. సమాధానం చెప్పలేక కార్యదర్శి తెలుసుకోవాలి. కార్యదర్శి అసలు పూర్వపువ్యక్తికి పనిచేస్తున్నారా లేదా అనికూడా లోకానికి సమానంకాలెంత. నిజంగా కార్యదర్శులు తెలివితేటలుగలవాళ్లయితే యిట్లాంటి సమయాల్లో పూరుకోరుగా అంటారితరులు. ఇప్పటికైనా కార్యదర్శులు పూరుకోకుండా పరిషత్తు నిజవార్తలు త్వరగా లోకానికి వెల్లడిచేయడం మంచిదని మేలుకొలిపి మూస్తా నెట్లావుంటుందో చూసారి.

ఇట్లు
పురవాసి

మానవ ముఖ్యధర్మములు

[శ్రీ. మ. రా. రాణీ వెంకటలక్ష్మమ్మగారు దేశాయి, సర్ దేశాయి]
సంస్థాన పాపన్నపేట

భూమండలమున చతురశీతి జంతుజాలములు నాలుగు విధములుగ విభజింపబడినవి; అండజములు, స్వేదజములు, ఉద్భిజ్జములు, పిండజములు అని అండజములనగా హంస, కొంగ, పూరపిచ్చుక, కోడి మొదలగు గుడ్లలోనుంచి పుట్టెడు జంతువులు, స్వేదజములనగా జంతువుల చెమటవలన పుట్టినపేను నల్లి మొదలగునవి. ఉద్భిదములు చెట్లలోను ధాన్యములలోను పుట్టు పురుగులు, ఎల్లాలు మొదలగునవి. పిండజములు మనుష్యులు మృగములు మొదలగునవి. పిండజములలో మనుష్యజాతి మిగుల శ్రేష్ఠత్వము గాంచినది. ఆహార, నిద్రా, భయ, మైథునములు ప్రాణికోటికి సమానమైనను జ్ఞానము ధర్మము మనుష్యునకు ప్రత్యేకమై యున్నవి. జ్ఞానమే లేనిచో పశువులకును మనుష్యులకును భేదము లేదు.

మనుష్యునకు ప్రథమకర్తవ్యము పిండోత్పత్తి మొదలు గర్భక్లేశములు సహించి పడరాని కష్టములు పడుచు మలమూత్రాది దుర్గంధముల సహించుచు కడుప్రేమతో పెంచిన మాతాపితృసేవ ముఖ్యమైనది.

శ్లో॥ నగాయత్ర్యాః పరంమంత్రం నమాతుః పరదైవతం

గాయత్రిని మించిన మంత్రము లేదనియు, తల్లిని మించిన దైవము లేదనియు ఆర్యోక్తి గలదు. తరువాత ఆచార్యసేవజేసి విద్యాభ్యాసము చేయవలయును విద్యలేనివాడు ఎందుకు కొరగానివాడు కనుకనే ఆర్యులు శ్లో॥ విద్యావిహీనః పశుః అని విద్యాహీనుని పశువులలో గణించియున్నారు. విజ్ఞాన సాధనమైన విద్యను స్త్రీపురుషులు ముఖ్యముగ నభ్యసింపవలయును. ఎన్నటికి గృహస్థుడై శాస్త్రోపదిష్టకర్మలను ఆచరించుచు అతిథి అభ్యాగతుల సత్కరించుచు కాలయాపన చేయవలయును. తదనంతర సోపానము తన జన్మము ఏమిటకు కలిగినది తాను చేయవలసినదేది అని ఆలోచించుట

శ్లో॥ అనిత్యాని శరీరాణి విభవో నైవశాశ్వతః నిత్యం సన్నిహితో మృత్యుః కర్తవ్యో ధర్మసంగ్రహః"

శ్లో॥ అస్థిరం జీవనంలోకే అస్థిరం ధనయౌవనం అస్థిరం దారపుత్రాది ధర్మకీర్తి ద్వయం స్థిరం"

అనగా శరీరసంపత్తులు అస్థిరములైనవి స్వాత్మ్యపుత్ర ప్రాణికోటికి దినదినమునకు దగ్గరగుచుండును జీవనము స్థిరమైనదికాదు దారపుత్రాదులు అస్థిరములు ధర్మము కీర్తి స్థిరమైనవి కావున ధర్మసంగ్రహము చేయవలయును.

శ్లో॥ అర్థాగృహే నివర్తంతే శ్మశానే మిత్రబాంధవాః సుకృతం దుష్కృతంచైవ గచ్ఛన్త మనుగచ్ఛతి"

తానుసంపాదించిన ద్రవ్యము యింటివద్ద యుండును ఒక కాలమున పెండ్లాము బిడ్డలు స్నేహితులు శ్మశానమువరకువచ్చి మరలుదురు తాను చేసిన సుకృత దుష్కృతములు తప్ప మరి ఎవ్వరును తనవెంటరారు మనుష్యుడు శాస్త్రోక్త విచారణ చేసి ధర్మ కీర్తికి పాటుపడుచుండవలయును స్త్రీలు భర్తసేవచేయుట పరమధర్మము పురుషులు విధ్యుక్తధర్మము లాచరించుచు పరోపకార బుద్ధికలిగి ప్రపంచ కారణభూతుడైన పరమేశ్వరుని భక్తిశ్రద్ధలతో ధ్యానించుచు ముక్తినొందుటకు ప్రయత్నించుటే పరమధర్మము

గోలకొండ పత్రిక
(యువనామ సం॥ మాఘ శు॥ ౩
సోమవారము

ఆర్తారావములు

—— (౦) ——

కొంగలిచే అసలే దుర్భరభారవాహమగు దారిద్ర్యముచే పీడితమైయుండెను దాని పై ఆర్థికదుస్థితి చేరినది ఈబాధనుండి ఎట్లు తప్పించుకొనగలమా యని దారిగానక యుండగనె గాలివానలు, తుపానులు, మహాప్రవాహము ను మీదపడినవి అవి పోయినవేకాని వాటివలన ఊపిరియాడకయుండని వారికే ఊపిరి పీల్చుటకైనను యింకను శక్తి రాలేదు, ఇంతలోనే మనదేశములో నెన్నడును కనివిని ఎఱుగని భూకంపము! వీటిచే మనదేశస్థితి ఏమికావలసినట్లు విధియో ఏమియు తోచుటలేదు వరుసవరుసగా ఈమహాబాధలన్నియు ఒక్కొక్కసారి ఒకొక్కరాష్ట్రమును దయాక్రాంతము జేయుచున్నవి వీటికింతటితోనైనను శాంతికనిపించుటలేదు

ఈ జనవరినెల ౧౫ వ తేదినాడు ౨౺ గంటలకు హిందూస్థానము —— డార్జిలింగునుండి కన్యాకుమారి వరకును లక్నోనుండి కలకత్తావరకును —— ఊగింపబడినట్లు భూకంపవార్తవలన తెలియగలదు ఆంధ్రరాష్ట్రమునగూడ భూకంపము గోచరమైయుండెను అది ముఖ్యముగా ఉత్తరహిందూస్థానమందు, విశేషించి బీహారు రాష్ట్రమందు ధనప్రాణములకు నష్టకారకమైనట్లు తేలుచున్నది ముజఫర్పూరు, దర్భంగ, పాట్నా, జమాల్పూరుములలో ఈ నష్టము వ్యాగ్యపిదారణముగానున్నది వేలకొలది ప్రాణములు నష్టమైనందుకు దుఃఖమైనాను ఈ ఉపద్రవము కాళ్లో, చేతులో పోగొట్టుకొనిన వికలాంగులను గూర్చియు, జీవనాధారమునంతయు కోల్పోయిన దరిద్రులనుగూర్చియు —— స్త్రీ పెన్నుజర్నలు అని పట్లు —— కలిదండ్రులను గోల్పోయిన అనాదశిశువులను గూర్చియు, తమచేతికక్కరకు వచ్చి తమ కాలంబనముగానున్న పుత్రులను గోల్పోయిన అనాథవృద్ధులనుగూర్చియు హృదయము పరితపింపవచ్చినపుడు మరింతమే మేలనుకొనుచున్నవి ముజఫర్పూరలో మరల ౨౦ వ తేది ఉదయము భూకంపముపాటు కష్టముగానించినది

ఇట్టిసమయమున ఆర్తులకు రక్షణమునిచ్చు ఎవయమునో స్వీయపరకీయ భేదములను వదలి సహాయముచేయుట మానవధర్మము ఒక అపో [illegible] సెప్పాన్ని వలన ప్రాన్సులో కొంగరు భూకంపబాధితులకు సహాయము చేయుటకై ద్రవ్యము [illegible] చున్నారు [illegible] [illegible] [illegible] తో భూకంపబాధితుల [illegible] పారంభించి [illegible] నిధికి [illegible] [illegible] మేరిరాణిగారు [illegible] పరిపి [illegible] రాష్ట్రమునను [illegible] వారు సహాయమునకు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] సంస్థలలో [illegible] [illegible] వ్యా [illegible] ర్తులకు సహాయమునొసంగుచున్నారు వైస్రాయి

గారి ప్రారంభించిన నిధికి ప్రభుత్వమున్ను ప్రకటించి [illegible] కాబట్టి మన రాష్ట్రీయులుకూడ ఉదారులై [illegible] తెలుగు సంవారు విపత్తులో మునిగియున్నవారికి సహాయముచేయగలరనియు, మన రాష్ట్రమందలి నాయకులు ఈవిషయమున శ్రద్ధవహించి మనరాష్ట్రము తరఫున భూకంపనిధిని స్వీకరించి ఆ ర్తరక్షణనిధిని నెరవేర్చగలరనియు నమ్ముచున్నాము ఇది ఆర్థికదుస్థితికాలమునిజమే? అయినను ఆర్థికదుస్థితియని ఎన్ని అవసరములగు ఖర్చులను మనము మానినాము? ఆర్తారావములు వినపడునపుడు కొంచెము మంచికరణమునందువారు ఆ ఆర్తులరక్షణకు త్వరపడుట మానవత్వమునకు లక్షణము

—

శ్రీ. శే చల్లా శేషగిరిరావుగారు

—

పదునాలుగేండ్లు సమకాలమంతయు సమర్ధించి ఆంధ్రపత్రికను ప్రధాన సంపాదకులై నిర్వహించినట్టి చల్లా శేషగిరిరావుగారు ఈ జనవరినెల ౧౬ వ తేది మంగళవారమునాడు రాత్రి ౨ గంటలకు వరసాపాపుపేటలో పితృవ్యపుత్రులగు శ్రీయుత చల్లా జగన్నాథంగారిగృహమున మరణించిరను వార్త ఆంధ్రపత్రికాలోకమున నొక విషాదము. శేషగిరిరావుగారు కొన్ని నెలలనుండి అస్వస్థులుగానుండినను నవంబరు ౧౮ వ తేదివరకును కార్యాలయమునకు వచ్చుచునే యుండిరట తమవిధియందు వారికెంత శ్రద్ధయో వారు విశేషకాలము సెలవుపై [illegible] జనక రాతియ వక కార్యాలయములోనే ప్రలపనిని ఎప్పటికి వానికప్పుడు తాము స్వయముగా జాగ్రత్తగా చూచుచుండు అనుటవలన గ్రహింపవచ్చును శ్రీకిసంపాదకత్వమున ఆంధ్రపత్రిక వడిదుడుకులులేక ఈవంకర గాని ఆవంకరగాని వంగక హృదయమునకు తట్టిన అభిప్రాయములను నిష్పక్షపాతముగా ఆంధ్రలోకమునకు పరిచయము చేయుచు సకలవార్తల తత్త్వమును అంధులకు నిరీక్షించుచు నడచినది అట్టి నిష్పక్షపాత యగుశేషగిరిరావుగారి మరణమునకు చింతించుచు మేము వారికుటుంబమునకు సానుభూతి దెల్పుచున్నాము

—

బాలభారత ధర్మోద్ధారక సంఘము

లాలాగూడెము

—

బాలభారత ధర్మోద్ధారక సంఘపక్షమున ౨౧-౧-౩౪ తేదిన బీదలకు అన్నదానము జరిగెను. ఈసంఘము మూడు సంవత్సరముల క్రిందట స్థాపింపబడినది మద్యపానము మాంసభక్షణము మున్నగు దురాచారములను నశింపజేయుట వ దిజనసేవ ఈసంఘముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము దానిని ప్రచారము చేయుచున్నారు ప్రచార ఫలితముగ కృతకృత్యముగా జేయుచున్నవి

శ్రీయుత సోమ అప్పారావుగారు ఇంకా కొంతమంది బాలభటులు దీక్షతో పనిచేయుచున్నారు

స్థానికవార్తలు

అత్యద్భుతమైన మోసము

—

కంపెనీ పేరుతో రూ ౪౨౨౦౦౦ లను లోగుట

—

హైదరాబాదు మూడవ మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో విచారణ

—

హైదరాబాదు నగరపు మూడవ మేజిస్ట్రేటుఆగు ఆబులహామిద్‌ఖాన్ గారు అత్యాశ్చర్యకరమైన ఒక మోసపు సంబంధమైన నేరమును విచారణ చేయుచున్నారు ఇందు ఏ ఎస్. జెడ్ యం యం నర్జని అనువారలు నిందితులు సహాయకొత్వాలుసాహెబ్ గారు పోలీసుపక్షమున నేరమును సమర్థించుచున్నారు హాసింసయ్యదలీ అడ్వొకేటుగారు నేరస్థుల పక్షమున వాదించుచున్నారు

ఈనేరము విషయమున ఖిరవిగా రహస్య పరిశోధనలు జరిపిన టి చెలమారెడ్డిగారు క్రిందివిధముగ నేరమును నిర్ణయించిరి

ఇద్దరు నేరస్థులును ౧౧ కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడితో "యునైటెడ్ అండు వెస్టు కార్పొరేషన్" అను నొక కంపెనీని స్థాపించిరి అమూలధనము అంతయు చెల్లింపబడలేదు. వాటాలు త్వరగా అమ్ముడుపోగలవని ఈమోసముతో వారు కంపెనీకి ఎచ్ ఎచ్ ఆగాఖానుగారు పోషకులనియు ఇండియాలో వ్యాపారవృత్తిలో ప్రసిద్ధికెక్కిన వారందరు ఆకంపెనియొక్క డైరెక్టర్లబోర్డుమున చేరియున్నారనియు వాటికి కంపెనీయొక్క ఉద్దేశ్యము ముసల్మానులకు సహాయము చేయుట యని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు కంపెనీకి సహాయము చేయుచున్నారనియు లాంకషైరు మాంచెస్టరు ఒట్టలకంపెనీలుఈకంపెనీకి ఇండియాలో సోల్ ఏజన్సి నిచ్చుటకై అంగీకరించినవనియు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారే లెక్కలను ఆడిటు చేసెదరనియు సర్ పురుషోత్తందాస్ ఠాకూర్‌దాస్‌గారు ఈకంపెనీలో చేరవలెనని యత్నించినను హిందువనుట వలన చేర్చుకొనబడలేదనియు నేరస్థులు ప్రకటించుచుండిరి

ఇట్లుండ ఈమోసమునకంతయు మూలసూత్రమగు ఎచ్ జెయిడి హైదరాబాదుకు వచ్చెను ఇక్కడ ఆగేముద్దను దెబ్బవ్వకపోయి ఇక్కడ మునుపు రెసిడెంటుగానుండిన సర్ టెరన్స్ కీస్ దొరగారు వ్రాసినారనుచు ఒకజాబును చూపెను ఈజాబు మూలముగా ఆరెసిడెంటుగారు తమకంపెనీకి ప్రోత్సాహమిచ్చినారని చెప్పెను అంతేగాక జెయిడి రెండు కోట్ల ప్లానులనుచూపి అప్రదేశములను రెసిడెంటుగారు కంపెనీ సిల్కుఫ్యాక్టరీ ఏర్పరచి జపాను సరకుల పోటీని దుర్కొనగలందులకై యిచ్చినారని చెప్పెను ఇంకొక జాబును చూపి ఆనేరస్థుడు అది రెసిడెంటుచే హిజ్ యక్సెలెన్సి వైస్రాయ్‌గారి స్వకీయ కార్యదర్శికి వ్రాయబడినదనియు తాను దీనిని ఆకార్యదర్శికి యిచ్చి వచ్చుంటిననియు చెప్పెను అంత గొప్పవారు ఇతనితో మాట్లాడుచుండాయను అనుమానమును బాపుటకై అతడు తాను యిండియా ప్రభుత్వము యొక్క కొలువులో నున్నాననియు చెప్పెను

ఆంధ్ర యిన్సూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్ బందరు

స్థాపితము ౧౯౨౫

కొలది సంవత్సరములలోనే అద్భుతముగు అభివృద్ధిగాంచిన సంస్థ

౧౯౩౨ లో జరిగిన వ్యాపారము	౧౫ లక్షలు
సాలీనా ఆదాయము	3 లక్షలు
భీమానిధి	2 లక్షలు

మితవ్యయము ఎక్కువ సాలన కంపెనీయొక్క ముఖ్యలక్షణములు

సాలీనాచెల్లించు ప్రీమియముల్లవ్వ నూటికి రు ——౫—— మించిపోయింపు

రద్దయిపోయినట్టి పాలసీల ప్రీమియములు చెల్లింపవలసిన ఆరునెలలలోపుగా తిరిగి అయిదులలోనికి తెచ్చుట మొదలగు అనేక సౌకర్యములు గలవు

మొదటి వాయిదాపిమపైనే రాబడు ౧౯౨౫ కి రు ౧౫౦ బోనసు పంచబడినది

అన్నిచోట్లను మంచికమిషన్ పలుకుబడిగల ఏజంట్లుకావలెను

వివరములకు —— యం. మంగయ్య, బి. ఏ. బి. యల్ కార్యదర్శి

ఇట్లు హైదరాబాదులో బసచేసిన ఆ నేరస్థుడు దేశీ ఓపెల్డు అధిక ప్రజలను భగ్జన్ నిజాం సభ్యుడుగారితో నా కంపెనీ వాటాలలో కొన్ని పెట్టిన కొనుటను అంగీకరించి ఆంతరంగిక కార్యదర్శిగారు రసీదు తెలియజేసినారు. ప్రకటించెను. అబుదుల్ యూసుఫ్ యం అబ్దుల్లా కంపెనీకి నిబంధనలు ముద్రించుటకు తెప్పించుకొని చూచి అం తరంగిక ప్రధాన మంత్రిగారి వద్దను నూచి కుగుడయొక్క అంతరంగిక నిజాము భగ్జన్ చూపుమని ఇతను నేరస్థుడు అడుగగా నేరస్థుడు అది రహస్యము అని చెప్పి వేసెను. అంతటితో అబ్దుల్లాగారికి అనుమానము హెచ్చెను. అయనవలన ఆ అనుమానము నవాబ్ అబుల్ హసన్ ఖాన్ గారికిని హాజి రషీద్ అహమ్మద్ గారికి ప్రాకగా వారిద్దరు కంపెనీ వద్దనుండి విరమించుకొనిరి. వీరిద్దరును ఢిల్లీ చేరినారు.

అంతటితో నైజాము తానొక్కడనే ఈ మోసములో నిలిచెను. భయముగలిగెను. అతడు పోదుదొంగ్రా కనిపెట్టుకొని యుండగా యం యం భగ్జన్ కనపడెను. ఇతని మొదటి పేరు మహమ్మద్ మొహిసేన్ బిల్గ్రామి. ఇతడనేక ప్రాంతములు మోసముచేసి శిక్షల ననుభవించి పర్షియాకు పారిపోయినవాడు. మరల పర్షియా నుండి యిండియాకు భగ్జన్ అను మారుపేరుతో వచ్చియుండెను. జైలుడి సహాయమునకై ఎదురు చూచుచుండునప్పటికి భగ్జన్ అప్పుడే జైలునుండి విడుదలయై యుండెను. భగ్జన్ దొంగసంతకములు చేయుటలో మహా నిపుణుడు. జైడి ఆతనిని తన కార్పొరేషనులో చేరమని ౧౯౩౦ మార్చి నెల ౫ వ తేదీ కోరెను. భగ్జన్ హైదరాబాదుకు వచ్చి కంపెనీయొక్క చీఫ్ రెప్రజెంటేటివుగా నుండి వాటాలను అమ్మక ప్రారంభించెను. అతను కంపెనీ ప్రాస్పెక్టసులో మార్పుచేసి రూ ౨౫౦౦౦౦ విలువగల వాటాలను అమ్మెను. జాగ్రత్తగనుండిన నిజాము వాలీలో జైనుద్దీను అనువారొకరు తన కంపెనీలో డైరెక్టరుగా చేరినట్లు భగ్జన్ తెలిపెను.

ఇట్టి ప్రచారమునకై రూ ౧౦౦౦ ల విలువగల వాటాలను కొనిన భగ్జన్ అలీముద్దీన్ అడ్వొకేటుగారి వద్దకు వచ్చెను. వారితో ఆ నేరస్థుడు ఇట్లు చెప్పెను. కాంగ్రెసువారు వేయు దేశభక్తి ఒప్పందర ప్రచారమును ఎదుర్కొనుటకు ముసల్మానుల సహాయముతో కొన్ని లక్షల రూపాయల విలువగల బిలిటిను బటలను తెప్పించి సోడవసేను [illegible] అంతేగాక కటి [illegible] యుండెను. [illegible] హైదరాబాదులో పాల్ ఏజంటు ఒకడు కావలసి యున్నదనియు చెప్పెను. ఇదంతయువిని అలీముద్దీను తాను డైరెక్టరు కాగోరి రూ ౧౫౦౦ లు చెల్లించెను. మరి రూ ౨౫౦౦ లను ౬ నెలలలో చెల్లింపగలనని చెప్పెను. అంతేగాక ఆయన తనవద్ద పనిచేయుచున్న ఒకనిని ఏజంటుగా నియమించెను. అయితే వేరొకరు [illegible] అతనికో పనిచేయు బాగ్యుడుగా హాజి ఇబ్రహీం హుసేను యెన్నుకొనబడెను. అలీముద్దీన్ అడ్వొకేటు చెల్లించిన రూ ౧౫౦౦ లను జైడి చెల్లించుటకై ఒక చెక్కు — వ్రాయించెను. ఈ చెక్కు సెంట్రల్ బ్యాంకుయొక్క డిప్యూటీ [illegible] యందుంచబడెను.

అలీముద్దీన్ తర్వాత మొహమ్మద్ హుసేన్ — మే నేజింగ్ గవర్నర్ గా జైడి కోరి ఏజంటు పదవిని పొందుటకు ప్రయత్నించి [illegible] ఆ [illegible] బటలపాల ఏమియు చూపలేదు. ఏజంటు ఈ పదవిని వదలి కొంతకాలము వరకు అలీముద్దీన్ తరఫున ఒక రెడ్డిగారు [illegible]. అప్పుడు గూడ సాక్షి మాతబరుడైన ఆయనను [illegible] విచారించగా జరుగుచున్న దని చెప్పెను. కంపెనీలో ఇమ్మతము కొనసాగుచుండెను. అయితే సమానేశగా హైదరాబాదులోనే యున్నదని అలీముద్దీను తెలియజేయబడెను. అప్పుడు డిప్యూటీ [illegible] నవాబ్ జహీర్ నవాబ్ జంగ్ బహద్దర్ గారికి తన కంపెనీకి సంబంధించిన డిక్రీ వసూలు జరుగలేదు. అంతటితో అలీముద్దీను అను మానము కలిగి ఆయన హైదరాబాదు నగర కొత్వాలుగారికి తెలియజేసెను. నేరస్థుడు అరెస్టు చేయబడెను.

చెన్నారెడ్డిగారు నేరస్థులు [illegible] తెలియజేసిన విషయములన్నియు అసత్యములు. ఆగాఖాను గారికిగాని వరిలో నిజాంగారికిగాని హైదరాబాదు రసిడెంటుగారికిగాని కంపెనీతో సంబంధమేమిగాని లేదనియు ఎంకోశ్వైరుతో [illegible] ఏదిగాని లేదనియు జైడి బ్రిటిషు ప్రభుత్వ [illegible] కాదనియు [illegible] జమీందారు [illegible] [illegible] అయితే [illegible] జీవ [illegible] డైరెక్టరు [illegible] పనిచేసిన [illegible] బ్రాంచి మేనేజరుగా నియమించబడిన [illegible] హైదరాబాదు నగరములోను

విజా౦ శాస్త్రిగారందరిని జిల్లాలలోను పరీక్షలుచేసి రూ ౧౦౦౦౦ లున్న [illegible] కైదీ పనులు చేసిన రూక ౨౦౦౦ లున్న హౌరక ఉపయోగమునకై ఖర్చు చేసికొనబడినదనియు చెప్పిరి.

కేసువిచారణ ఇంకను జరుగుచున్నది. —బులెటిన్

దివాన్ బహద్దూర్ సి ఏ పద్మారావు గారి మరణము

దివాన్ బహద్దూర్ సి ఏ పద్మారావు మొదలియారు గారు ఇస్ఫందారు ౧౬వ తేది గురువారము మధ్యాహ్నము సికింద్రాబాదులో స్వర్గస్థులైనారు. ఉదయము వారు ఆరోగ్యముగానే యుండిరి. మహబూబు కాలేజీ కూడ పోయి చూచివచ్చిరి. ఉన్నటుండి వారికి రెండుగంటలప్పుడు గుండె బాధవలన గుండె ఆగిపోయెను.

మరునాడు మహబూబు కాలేజీయు లేస్ బాలికా పాఠశాలయు సర్ విలియం బార్టన్ టెక్నికల్ స్కూలును ఇంకను సికిందరాబాదులో చాలా సంస్థలును పద్మారావుగారియెడ గౌరవముచే మూతవేయబడెను. ఇస్ఫందారు ౧౮ తేది సాయంకాలము సర్ విలియం బార్టను స్కూలు గ్రౌండులో సికిందరాబాదు ప్రజలసభ సమావేశమయ్యెను. ఆ సభకు అధ్యక్షత వహించిన రాజా కృష్ణారావుగారు పద్మారావుగారు అర్యహిందు సంఘమునకు చేసిన సేవను వర్ణించిరి. అంతట ఆర్యహిందూ నాయకుడగు అయ్యప్ప పద్మారావుగారి మరణముపట్ల ఆర్యహిందూ సభయొక్క సానుభూతిని తెల్పు తీర్మానమును ప్రతిపాదింపగా అది ఏకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడెను. మరియొక తీర్మానము పద్మారావుగారి కుటుంబమునకు సానుభూతి తెలిపెను.

బుధవారమునాడె కేసు బాలికా పాఠశాలలోనే మిస్ ఎచ్ ఎం డేవిడు అధ్యక్షతక్రింద దివాన్ బహద్దూర్ పద్మారావుగారి మరణముపట్ల సంతాపమును తెలుపుటకై స్త్రీలసభ జరిగెను. పలువురు స్త్రీలు పద్మారావుగారి గుణములను ప్రశంసించిరి.

ఆయుధ శాసనముక్రింద శిక్ష

ఇస్ఫందారు ౧౫ తేది సోమవారమునాడు హైదరాబాదు నగర ప్రధాన మేజిస్ట్రేటు అగు హాషిం అలీఖానుగారు మహమ్మద్ యూసుఫ్ అనువాని నేరమును విచారించి ఆయుధశాసనముక్రింద ఆతనికి రూ ౨౦ ల జుల్మానాను అది చెల్లింపనిపక్షమున ఒకవారము ఖైదును విధించెను. మొకద్దమా వివరముగా నేరస్థుడు లైసెన్సులేక తుపాకులను చేయుచున్నట్లు పోలీసువారికి తెలిసి అతనియింటిని సోదాచేయుగా తుపాకులు రిపేరు చేయు సాధనములు దొరకెను. పోలీసువారిచే పరీక్షింపబడిన యిద్దరుసాక్షులు తన తుపాకులను నేరస్థుని రిపేరుకై యిచ్చి ఒక్క సంవత్సరమైనను యింకాగడుకు తన తుపాకుల తిరిగి వాపసు చేయబడలేదని చెప్పిరి.

ప్రభుత్వ వార్తాలయమువారి పత్రిక

ప్రభుత్వ వార్తాలయమువారు ఇటీవలను ప్రకటించిన ఈ క్రింది ప్రకటన నంపుచున్నారు.

ముసల్మాను వివాహముల విషయమై పబ్లికుకు తెలియజేయు గావించిన ప్రకటనలో సెక్షను ౩౮ అను ఎక్ బదులు పొరపాటువలన సెక్షను ౨౮ అని పడియున్నది. దీనికి చింతించుచున్నాము. ముసల్మాను లేజిస్లేటివు శాసనములో ప్రవేశ పెట్టుటకు అనుమతి దొరకలేదు గాన అది యింతవరకు ప్రవేశ పెట్టబడలేదను సత్యము మారదు.

ప్రకటన

మహాత్మాగాంధి హైదరాబాదు సికింద్రాబాదు రాబోవుచున్నారు

మహాత్ముడు ౧౬ ఫ్రవరి ౧౯౩౪ (౧౬ ఆర్ది ౧౩౪౩ ఫ) శనివారమునాడు ఇచ్చటికి దయచేయనున్నారు. ఆ మహాత్మునకు తగినవిధమున సన్మానము చేయుటకై ఒక కార్యనిర్వాహక సంఘము ఏర్పడుట అవసరము. ఈ యుద్దేశముతో హైదరాబాదునందలి హరిజనసేవక సమితివారు ఈ పవిత్రకార్యమునందు నగరమునందలి ప్రజాహిత సంఘముల వారు తమను తోడ్పడవలయునని ప్రార్థించుచున్నారు.

కనుక ఈ సత్కార్యమున తోడ్పడవలయునని కోర్వాహముకల ప్రజాహిత సంఘములవారు అహ్వాన సంఘములో చేరి పనిచేయుటకై తమ ప్రతినిధిని నిర్ణయించి ఆసంగతి ౨౮ జనవరి ౧౯౩౪ (౧౪ ఇస్ఫందారు ౧౩౪౩ ఫసలి) లోపుగా సమితి కార్యదర్శి తెలుపగలరు లేదా వారితో కలిసి మాట్లాడవచ్చును.

హరిజన సేవక సమితి
లింగంపల్లి రోడ్డు,
౨౦ జనవరి ౧౯౩౪

దాదా
కార్యదర్శి

బల్దాన్యాయస్థానవార్తలు

ఒక అభియోగము

సర్దారుజంగు బహద్దరుగారి యెదుట ఒక అభియోగము తేబడినది. మద్రాసు ఉస్మానియా కాలేజి పట్టభద్రుడును ప్రస్తుతము రైల్వే ఉద్యోగియునగు రాజారాం అను వారు ప్రముఖులు — జె ఆర్ నేవరువాసు గారును, యం ఎ రాజాగారును బహిష్కరింపబడిన ఒక స్త్రీ మద్రాసుయందు రాజారాం యింటియందుండెననియు అందువలన అతనిని కూడా ప్రతివాదులు బహిష్కరించిరనియు మద్రాసువాదిప్రతివాదులు ఆదిహిందూ సేవకసంఘమునకును ఆదిఆంధ్ర పంచాయతుల సంఘమునకు కార్యదర్శులు.

ఈసందర్భమున కొన్ని ముఖ్యమైన విషయములు తెలియవచ్చుచున్నవి. ఇట్టి తగాదాలు ప్రభుత్వముల ఒక న్యాయస్థానమున నడుచుచున్నవి. ఆంధ్రజిల్లాలలో గ్రామముల పంచాయితీసభలు వీనిక్రింద పని యున్నవి.

ఈ న్యాయస్థానమున హైదరాబాదు పట్టణములోని న్యాయవాదులు జమాయిదారు లవరు కొందరు ప్రజలు హాజరగుచున్నారు. ఇందులో మొదటి న్యాయస్థానము ఆంధ్రులయ [illegible] కలదు. [illegible] అపరాధము [illegible] చేయు [illegible] [illegible] చేయుచున్నారు.

(ఆదిజనం పత్రికనుండి)

హిందూస్థానమున గొప్పభూకంపము

"గ్రామములవైపు మరలుడు"

మహారాజా బహద్దర్ గారి హితవు

హిజ్ ఎక్సలెన్సీ యమీనుల్ సల్తనత్ మహారాజా సర్ కిషన్‌ప్రసాదు బహద్దరు స్వాగతపత్రమునకు యొసగిన ప్రత్యుత్తరము ఇట్లున్నది:—

సోదరీమణులారా? సోదరులారా?

ప్రతిసంవత్సరము జరుగుచున్న ఈ ప్రదర్శనము అభివృద్ధిమార్గమును సూచించుచున్నది ఈ ప్రదర్శనము పట్టణవాసులకును చుట్టుపక్కలగల పల్లెటూరి వారలయందును పండ్లు, గ్రుడ్లు, కూరగాయలు మున్నగువానిని తయారు చేయుటయందు ఉత్సాహమును గలుగజేయుచున్నది.

ఇప్పుడు మనము జిల్లాలవైపు అడుగుపెట్టవలెను. పల్లెటూరివారలయందు కూరగాయలు పండ్లు, గ్రుడ్లు మున్నగునవి బాగుగా తయారుచేయునటుల ప్రోత్సహించి వారి ఆర్థికస్థితిని వృద్ధిపరచవలసి యున్నది. గ్రామస్థుల అభివృద్ధికొరకు ఏర్పరచిన కేంద్రముయొక్క పనినిజూచి నాకు చాలా సంతోషమైనది. ఆకేంద్రమునుండి ప్రజలు లాభమును పొందుచున్నారు. సహకార సంఘమువారును వ్యవసాయ శాఖవారును త్వరలోనే ప్రతితాలూకాయందును కేంద్రములను స్థాపించెదరుగాక యని ఆశించుచున్నాను. జిల్లాల ముఖ్య స్థలములయందు వ్యవసాయ శాఖవారు తోటకూరకాయల ప్రదర్శనముల నేర్పరచి త్వరలోనే జయము గాంచగలుగుదురని కూడా విశ్వసించుచున్నాను.

వ్యవసాయశాఖవారి ఈ పట్టణ ప్రదర్శనముయొక్క జయము జిల్లాల ప్రదర్శన జయమునకు మార్గదర్శకాగలదు—వ్యవసాయ సంఘముయొక్క స్థాపన. ఈ ప్రదర్శనమందలి యుత్సాహము ప్రశంసాపాత్రము.

సంఘముయొక్క శాఖలను ప్రతి జిల్లాయందును ప్రతి తాలూకాయందును త్వరలోనే స్థాపించెదరని నాకు పూర్తి నమ్మకముగలదు. వ్యవసాయసంఘ ప్రచారమువలన వ్యవసాయాభివృద్ధి కలిగినదని చెప్పవచ్చును.

ఈసమయమున ఈ ప్రదర్శనమునకు మూలపురుషుడగు మిస్టర్ కాలిన్సును స్మరింపకుండజాలను. అతనియొక్క గట్టి ప్రయత్నమే మొదటి ప్రదర్శనమునకు కారణభూతము.

అతనియొక్క విధ్యుక్త ధర్మమును సరిగా నెరవేర్చుట చేతనే ఉద్యోగమిచ్చి హెచ్చింప బడినది.

ఇప్పుడు నేను ఈ ప్రదర్శన ప్రారంభమును చేయుచు శ్రద్ధతో ఉంకించెదరుగాక యని సభికులను కోరుచున్నాను.

ముసల్మాను విడాకుల చట్టము

హైదరాబాదు శాసనసభా సభ్యులగు ఖలీలుజ్జామా సాహెబు శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టదలచిన ముసల్మాను విడాకుల చట్టమునుగూర్చి తినుతిమ అభిప్రాయములను తెలుపవలసినదిగ హైదరాబాదులో మదర్సా నిజామియాయొక్క పండితులు ఇండియా, ఈజిప్టు, అఫ్ఘనిస్థానము, సిరియా, మొరాకో, స్పెయిన్, టుర్కీ, మదీనా, బాగ్దాదులలో ఉలేమాలను కోరినారని తెలియుచున్నది. —బులెటిన్.

ముజఫర్పూరులో ౧౦౦౦ మంది, దర్భాంగలో ౩౦౦ మంది జనుల మరణము

జనవరి ౧౫ వ తేది మధ్యాహ్నము ౨గం ౩౦ ని. ములకు పది సంవత్సరముల లోపుగ కనివిని యెరుగని గొప్ప భూకంపము హిందూస్థానమున కలిగెను ఈ భూకంపము హిందూస్థానమున యెక్కుచోట్ల కనుపించుచున్నది. ఈభూకంపమువలన పాట్నాలో గవర్నమెంటు భవనములు చాల నష్టపడెను. మొత్తముమీద పాట్నాలో ౨౦౦౦ కుపైగా ఇండ్లు నాశనమయ్యెను. ప్రభుత్వ ప్రకటనవలన పాట్నాలో ౫౦ మంది మరణించినట్లు తెలియుచున్నది. బీహారునందు రైల్వే, తంతితపాకర్యము తొలగుటవలన ఇంకను పూర్తి వివరములు తెలియలేదు. జమాల్పూరులో రైల్వే కర్మాగారములకు గొప్పనష్టము సంప్రాప్తించెను.

ఈనష్టము ముజఫర్పూరులో ఎక్కువగ నున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఇచ్చట వీధులన్నియు శవములతో నిండియుండెనట. ఈ యూరియందు భూమిపగిలి అందులోనుండి బురద, గంధకమునీరు పైకి చిమ్ముటచే ౧౦౦౦ మందికి పైగా జనులు మృతినొందిరని తెలియుచున్నది ఇచ్చట పవర్ హౌసు, పెక్కు చక్కెర మిల్లులు, రైల్వేరోడ్లు వంతెనలు చెడిపోయెను.

ధర్భాంగలో పెక్కు ప్రభుత్వభవనములు కూలినటులను, ౩౦౦ మంది మరణించినటులను తెలియుచున్నది.

పూసాలోని అగ్రికల్చరల్ ఇన్స్టిట్యూటు ఎక్కువ నష్టపడెను. సమస్థపూరునకును అధికనష్టము కలిగినదని తెలియుచున్నది.

ఢిల్లీలోని వెస్టరన్ హోటల్, ఇంపీరియల్ హోటల్, క్రొత్త సెక్రటేరియటు భవనము, శాసన సభాభవనము కొంత నష్టపడెను గాని ప్రజానష్టము గూర్చినవార్తలింకను తెలుపలేదు.

కలకత్తాలో ౨ గం౩౦ లకు ప్రారంభించిన భూకంపము ౩ ని. లుండుటచే భవనములన్నియు ఊగెను. హైకోర్టుపై స్తంభము పగిలెను. రాజప్రతినిధి దంపతులు హౌరా చేరగనే భూకంపము ప్రారంభించెను కాని వారు నియమిత కాలమునకే కాశివెళ్లిరి. జమాల్పూరునందు ౧౩౦ రైల్వే ఇండ్లుకూలినవి. ౩౩ మంది చనిపోయిరి. ౪౧ మంది తీవ్రమైన గాయములు పొందిరి. స్టేషనుకూలెను. పక్కపాపులు చెడెను.

బొంబాయిదుండు చీనా రైల్వేస్టేషను గోడ, సిగ్నలింగు కాబిను కొంతచెడెనేగాని జననష్టమేమియు లేదు.

కాశీలోని కోత్వాలి, హిందూ విశ్వవిద్యాలయము పగులుచూపెను. ఇద్దరు మరణించిరి. ౫౦ మంది గాయపడిరి. ౩౦ ఇండ్లకుపైగా కూలినవి.

లక్నోలో పలుగురు గాయపడిరి. ౫౦౦ గృహములు కూలెను. రైల్వే స్టేషనుభవన మెక్కువ నష్టపడెను. పెక్కు మసీదులు గోపురములు పడిపోయెను.

చంప్రాలో ప్రభుత్వభవనములు గృహములు చాలనష్టపడినట్లును, జిల్లాలో అంతటను ౧౦౦ మంది చనిపోయినటులను తెలియుచున్నది.

బీహారునందు నష్టపడిన ప్రాంతములను విమానములమీదనుండి పరీక్షించిరి. నేపాలు టౌనులో ౫ మంది చనిపోయిరి.

సూ గ్రామములో ఒక్కడు చనిపోయెను పాగాలు స్త్రీలు కూలి చెడెను.

వర్షాదివవారికి సాయము చేయుటకై రాష్ట్రమంత్రులు కొందరు ముజఫర్పూరునకు ప్రయాణమైరి.

ఖాట్మండులో అపారమైన నష్టము కలిగినటుల తెలియుచున్నది గొప్పగొప్ప కట్టడములన్నియు పడిపోయెను తేరాయితో టులన్నియు చెడిపోయెను మంత్రులు ౫గురు మరణించిరని తెలియుచున్నది

సరన్ జిల్లాలో ౧౦౦ మంది చనిపోయినటుల తెలియుచున్నది బెటియా సబ్ డివిజనులో ౧౫ చనిపోయినటుల తెలిసెను.

కాన్పూరులో ౭ వేల ఇండ్లు పగుల్చూపెను. కాని జననష్టమేమియు లేదు.

ఇంకను లాహోరు, అలహాబాదు, జబ్బల్పూరు, నాగపురములలో భూకంపము కలిగెను కాని జననష్టమైనట్లు తెలియదు.

ఈ భూకంపము బర్మాలోకూడ కలిగినట్లు తెలియుచున్నది. రంగూనులోమాత్రము ఈ భూకంపము లేదట.

ఆంధ్ర దేశములోని బెజవాడ, బందరు, రాజమండ్రి, కాకినాడ మొదలగు పట్టణములలోకూడ భూమి కంపించెను కాని నష్టమేమియు జరిగినటుల తెలియదు

ముజఫర్పూరు బ్యాంకు, చెరసాల కూలినందున వీటిని ఇప్పుడు కాపలా కాయుచున్నారు.

మాంగైరుకు పోలీసులు, వైద్యులు ప్రజల సహాయార్థము పంపబడిరి.

కౌముదియొక్క త్యాగము

గాంధి మహాత్ముడు

[గాంధిమహాత్ముడు ఈ చిన్న వ్యాసమును తన మలబారు సంచారములో నొకచోట కౌముదియను పదహారు యేండ్ల యువతి ఒకదానివెంట నొకటిగా తన ఆభరణముల నన్నింటిని తనకర్పించినరీతిని వర్ణించుచున్నాడు. పాషాణ హృదయమైనను కరిగింపజాలు ఆదృశ్యమును ప్రత్యక్షముగా చూచినవారిది భాగ్యము—గో. సం.]

అమూల్యములగు వివిధానుభవములచే సంపూరితమై విశ్రాంతిహీనమైన నాయిప్పటి సంచారములో హృదయమును కరగించునట్టియు, ఆత్మను ప్రబోధించునట్టియు అనేక దృశ్యములను చూచుభాగ్యము నాకబ్బియుండెను. కాని ఈవ్యాసము వ్రాయునపుడు హరిజనోద్ధరణ దీక్షకు సంబంధించిన దృశ్యములలోకెల్ల కరుణతరమైనది నాదృష్టికి గోచరించుటలేదు. బడగరలోనే నిప్పుడే నుపన్యాసమును ముగించినాను. అందులో అచ్చట హాజరైయుండిన స్త్రీలనుండి వారిసొమ్ములను కోరణము చూపించికోరినాను. నేను నుపన్యాసమును ముగించి నాకు అర్పింపబడిన వస్తువులను అమ్ముచుంటిని. అప్పుడు కౌముదియను పేరుగల పదహారేండ్ల యువతి నిశ్శబ్దముగా వేదికమైకి వచ్చినది. తనగాజుతీసి ఆమె నా చేవ్రాలును కోరినది. నేను కోరినదానిని యిచ్చుచుంటిని, ఇంతలో ఆమె రెండవ గాజుకూడ తీసినది. ఆమెకు చేతికి ఒక్కగాజే యుండెను నేనంటిని, "నీవు రెంటిని ఈయనక్కరలేదు. నాచేవ్రాలును నే నొక్కగాజుకే నిచ్చెదను."

ఆమెజవాబు మెడనుండి బంగారుగొలుసు తీయుటయే ఇది సులువైన పనికాదు. అమెదీర్ఘమైన జడనుండి దానిని తప్పింపవలసి యుండెను. అయినను మలబారు పిల్లకదా! సభలోనుండిన అనేకవేల స్త్రీపురుషులు ఆశ్చర్యపడుచుండగా ఆమె దొంగసిగ్గువంతయు కట్టిపెట్టి అంతపనిచేసినది. "నీ తల్లిదండ్రులు ఒప్పుకొన్నారా?" అని నేనడిగితిని. జవాబులేదు, ఆమెత్యాగమింకను ముగియలేదు. ఆమె వ్రద్దేశింపకయే చేతులు చెవులమీదికిపోయినవి. చెవులనుండి రవలు చెక్కియున్న కమ్మలు వీడినవి. సభకువచ్చినవారి ఆనందము పట్టరానిదైనది. అభినందనధ్వనులు లేచినవి. నీ త్యాగమునకు నీ తల్లిదండ్రులను సమ్మతించినారాయని నేను మరల అడిగితిని. ప్రత్యుత్తరము పొందునంతలోనే ఆమె యంతయు [illegible] నేను చేయుచున్న విన్నపములకు పాటబెట్టుచు నాతో [illegible] చున్నాడని చెప్పెను. నీవు తీసివేసిన సొమ్ములను మరల చేయించుకొనరాదు, అని నేను కౌముదికి తెలియజేసితిని. ఆమె దానికి ఒట్టుతో అంగీకరించెను. [illegible]

మఱొక సంస్థాన ప్రభువుకు 'సెలవు'

రాంపూరు సంస్థానములో ప్రజలు చేసిన గలభాలవలన పోయిన 3 నెలలలో అరెస్టులు శిక్షలు జరిగెనవి కదా! ఆసందర్భమున రాంపూరు నవాబుగారికిని సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వపు రాజకీయాధికారులకును ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరిగెను. తుదకు ఆ లేఖలవలన ఆఖరుకు ఫలిత మేర్పడినది కదా! రాంపూరు నవాబుగారు ౬ నెలలకాలము సంస్థానమువదలిపెట్టి ఇంగ్లండుకు పోయియుందురనియు ఆకాలములో మురాదాబాదుజిల్లా కలెక్టరు సంస్థాన ప్రధానమంత్రిగా పరిపాలనయందు సర్కారుతో నియమింపబడుదురనియు "ఫ్రీప్రెస్" ప్రత్యేకవిలేఖరి క్రొత్తఢిల్లీనుండి జనవరి ౧౬వ తేదినాడు "ఫ్రీప్రెస్సుజర్నలు"కు తెల్పుచున్నాడు.

(రాంపూరు సంస్థానము రోహిల్ఖండులో నున్నది దీనివైశాల్యము [illegible] చదరపుమైళ్లు దీనిప్రభువు మేజర్ జనరల్ ఎచ్ ఎచ్ నవాబ్ సర్ సయ్యద్ మహమ్మద్ హామీ ఆలీఖాన్ బహదర్ ముస్తైదుజంగ్‌గారు వీరుఆగష్టు ౧౮౭౫ లో జన్మించి ౧౮౯౪ లో సింహాసన మెక్కిరి

ఈరాజ్యమందు జనసంఖ్య ౪,౬౫,౨౨౫ [illegible] హిందువులు [illegible] మంది ముసల్మానులు హిందుస్థాని విశేషముగా మాట్లాడేడు భాష

సంస్థానాదాయము [illegible] లక్షలు ఆదాయమార్గములు భూమిపన్ను రోడ్డుపన్ను మొదలైనవి [illegible]

సంస్థానములో [illegible] స్కూళ్లుగలవు, [illegible] ఆసుపత్రులు [illegible] ఔషధశాలలును గలవు

సంస్థానమునకు పెద్దసేనగలదు రెండు కాల్బలములు [illegible] సైనికుల్ సవారు [illegible]

సంస్థానమంతయు [illegible] తహసీల్లుగా [illegible] యున్నది ఒక్కొక్క తహసీల్దారును న్యాయవిచారణకూడ చేయును

భోరు సంస్థానములో అస్పృశ్యత

ప్రభువు ఆజ్ఞచే నశించుచుండుట

భోరు సంస్థాన ప్రభువు అస్పృశ్యతను నిషేధించుమని యాజ్ఞ యిచ్చియుండిన విషయము పాఠకులకు తెలిసినదే. [illegible] ఫలమునిచ్చినది. మహారాష్ట్ర హరిజనసేవకసమితియొక్క కార్యదర్శియగు [illegible] మహాశయులు ఈమధ్య భోరు సంస్థానములో సుధగడ తాలూకా ద్వారా పూర్తిచేసి హరిజనప్రతికకు పంపిన ఈక్రింది రిపోర్టువల్ల తెలియుచున్నది —

ప్రభువుగారి ప్రకటన ననుసరించి హరిజనబాలురు [illegible] పాఠశాలలో [illegible] కూర్చుండుటను ప్రారంభించిరి. [illegible] సవర్ణ హిందువులు [illegible] తమపిల్లలను [illegible] అప్పుడు భోరుసంస్థాన [illegible] సవర్ణుల [illegible] పిల్లలను [illegible] నోటీసుల నందజేసిరి [illegible] సవర్ణుల పిల్లలు [illegible] పాఠశాలలకువచ్చిరి ఇప్పుడు అస్పృశ్యులు [illegible] పిల్లలును ఒక [illegible] [illegible] సవర్ణుల పిల్లలవలెనే [illegible] చేయుచున్నారు

తిరువాన్కూరు సంస్థానమున హరిజనులకు దేవాలయ ప్రవేశము

సంఘమువారి సూచనలు

తిరువాన్కూరులో హరిజనుల దేవాలయ ప్రవేశము గూర్చి విచారణ [illegible] సంస్థానమువారు నియమించిన [illegible] నివేదిక [illegible] ప్రకటించబడును [illegible] తెలియవచ్చినది

[illegible]

[illegible] భజనమతస్థులను [illegible] సంపూర్ణముగా తెలిసి వారిదేవాలయ ప్రవేశముపట్ల గల నిరోధమును కూడ తొలగింపవలెసిన కాలమువచ్చినది" అని సంఘమువారు సూచించిరి

దేవాసు మహారాజుగారి ఉపవాసము

ఇండియా ప్రభుత్వమునకు తెలియదట

దేవాసు మహారాజుగారి ప్రమాదావస్థనుగూర్చి డాక్టర్ జోషీ, సంస్థాన రాజప్రతినిధికి తంతెనిచ్చియుండినందున ఆవిషయమై రాజకీయశాఖవారిని విచారించగా వారుతమకీయుపవాస వివరములు తెలియవని చెప్పిరి. [illegible] దేవస్థానములందు ఆచారము ప్రకారము పూజ జరుగుటకు లోటులేదనియు ఇక మహారాజా సోదరుని సొంత [illegible] [illegible] ప్రభుత్వము తలచుచున్నది మహారాజావారికి [illegible] ఆరోగ్యము చెడియున్నను ప్రాణభీతి లేదని యూహలము మన్నారు. (యు ప్రె)

మైసూరు చక్కెరకార్ఖానా

కొన్నినిందలకు ప్రభుత్వసమాధానము

మైసూరు పంచదార ఫ్యాక్టరీనిగూర్చి బొంబాయి పత్రికలోని కొన్నినిందలను నిరసించుచు మైసూరు ప్రభుత్వమువారొక ప్రకటన గావించిరి. కావేరీకాలువ ప్రాంతముల ఆర్థికస్థితి అభివృద్ధియంతయు యీ కర్మాగారము పైననాధారపడి యున్నది గావున కర్మాగారము లాభకరముగ జయప్రదముగ నిర్వహింప బడుటకు రెండుకోట్ల [illegible] సంపాదించి దానివలన విలువయంత లాభము తీయుటయు, చెఱకుపిప్పినుండి కర్మాగారమునందే లాభకరమగు యితర వస్తువులు తయారుచేయించుటయు ప్రభుత్వమువారి ఉద్దేశమయియున్నది. అందుచేతనయితులుగాని [illegible] గాని, యితరులు గాని, మార్పులనుగూర్చి బెదిరింపబడనవసరము లేదు

సంస్థానరక్షణ శాసనము

పలువురి అభిప్రాయములు

రాబోవు భారత శాసనసభయందు చర్చింపబడనున్న సంస్థానరక్షణబిల్లు విషయమై అభిప్రాయములు రాబోడదినవి

పంజాబు ప్రభుత్వమువారు బిల్లును సంపూర్ణముగా బలపరచుచున్నారు

సంయుక్తరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారును, మధ్యరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారును బిల్లునందలి మిమిదియున్న సూత్రమును అంగీకరించుచున్నారు

"[illegible]" అనుమాటకు బదులు "[illegible]" అను మాటను చేర్చవలెనని అస్సాం ప్రభుత్వమువారు సూచించినారు [illegible] అదే [illegible] జనరలు [illegible] కలపబడిన ఏసంస్థానముయొక్క [illegible] అని నిర్వచనము ఉండవలెనని వారు సూచించుచున్నారు

5వక్లాసు చాలవిశాలముగా నున్నదని బీహారు ప్రభుత్వమువారు తలచుచున్నారు "[illegible]" అని యున్నమాట (ఇండియన్ ఫెరెన్సు చాల విశాలమనియు, ఉండదగినది కాదని బీహారుప్రభుత్వమువారు తలచుచున్నారు 6 వ క్లాసుకూడ చాల విశాలమనియు, బిల్లువిషయమై సర్ హారిహాయిగారు ప్రతిపాదించిన సూత్రమునకు భిన్నముగా నున్నదనియు వారనుచున్నారు.

[illegible] చీఫ్ కమీషనరు బెలూచిస్థానపు చీఫ్ కమీషనరు అభిప్రాయములను సమ్మతించిరి

న్యాయమూర్తుల అభిప్రాయము

బెంగాలు హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు బిల్లునుగూర్చి అభిప్రాయమిచ్చుటలేదు. బిల్లు రాజకీయమైనదని తలంపున పాట్నాహైకోర్టున్యాయమూర్తులుగూడ అభిప్రాయ మొసంగుటలేదు

అలహాబాదు హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి [illegible] న్యాయమూర్తులు [illegible] బిల్లువిషయమున అభ్యంతరములేదు

ఇందువిషయమై శాసనముండుట యవసరమని న్యాయమూర్తులు [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] గారలు తలచుచున్నారు

న్యాయమూర్తి మిఖర్జీ, ఖాను, ఇక్బాల్, మహమ్మద్‌గారలు అభిప్రాయమిచ్చుటలేదు. నియమత్రుల్లా శాసనమునకు వ్యతిరేకముగానున్నాడు. సంస్థానముల చర్యవలన యిబ్బందినందినవారు బ్రిటిష్ఇండియా యందువలె ప్రీవీకౌన్సిలుకు అప్పీలుచేయు హక్కున్నగాని యిట్టిశాసనముచేయ వీలులేదని ఆయన తలచుచున్నాడు. సంస్థాన పరిపాలనమును గూర్చి బ్రిటిష్ఇండియాలో ఆందోళనవలన నైతిక ఫలితము కలదని ఆయన యభిప్రాయము [illegible] బిల్లును ప్రతిఘటించుచు సంస్థానమువారిచే యిబ్బందిపెట్టబడినవారు బ్రిటిష్ఇండియాలో ఆందోళనము చేయుటకన్న గత్యంతరము లేదని యనుచున్నాడు

పంజాబు న్యాయమూర్తులు ఈ సెక్షను చాలవిశాలమని తలచుచున్నారు. హైయిగు నిర్వచించి యుండినదానికి సెక్షను భిన్నముగా వర్తించుచున్నదని వాదించుచున్నారు. ఒక్క న్యాయమూర్తి అడిషనల్ జడ్జిగారు మాత్రము సెక్షను హైయి సునిర్వచించినదానికి వ్యతిరేకముగా లేదని తలచుచున్నారు.

రవ సెక్షను అవసరమూయని సి. పి అడిషనల్ జూడిషల్ కమిషనరుగారు సంకోచించుచున్నారు. బిల్లులో తక్కిన విషయమునంతేయు ఆయన ఆమోదించుచున్నాడు.

బిల్లునందలి రవ సెక్షను అడిషనల్ జూడిషనల్ కమిషనరగు నియోగిగారికి యిష్టములేదు గి. ఈ సెక్షనులు చాల అస్పష్టముగా నున్నవని ఆయన తలచుచున్నాడు.

అడిషనల్ జూడిషల్ కమిషనరగు స్టేబ్లిగారు బిల్లు కు అనుకూలముగా నున్నారు.

భాగల్‌పూరు డివిజను కమిషనరు బిల్లును సమర్థించుచున్నాడు. టిర్‌హట్టు కమిషనరు బిల్లులో ౪ సెక్షను వరకు మాత్రి కొంచెము సవరించుటకు ప్రయత్నించుదుగా నున్నాడు.

బ్రిటిషుఇండియాలో ప్రజాభిప్రాయమువలన వెనుకబడిన సంస్థానములు అభివృద్ధియగుటకు అవకాశమునుకలదని తలచుచు, అపిలుచేయుటకు గలహక్కు, రాష్ట్రీయప్రభుత్వముయొక్క అంగీకారము ముందుగా నుండవలెనను విషయముల వలన శాసనసభలో తెలుపబడిన అనుమానములు నిరాధారములని తెలియుచున్నట్లు ఛోటా నాగపూరు జూడిషల్ కమిషనరు తెలుపుచున్నారు.

ప్రజాప్రతినిధి సంఘములలో ఒరిస్సా భూస్వాముల సంఘము, హజారిబాగు బార్ అసోసియేషను వారు బిల్లును సమర్థించుచున్నారు. కాని బీహారు, ఒరిస్సా, వాణిజ్యసంఘము, ఒరిస్సాక్షత్రియసంఘము, అకోలా హొసంగబాదు బార్ అసోసియేషనువారు బిల్లును మానివేయవలయునని కోరుచున్నారు.

బరోడావారు ఒక హైస్కూలుకు రూ ౧౨౦౦౦ లు సహాయము

బరోడా మహారాజుగారు దాభోయీతాలూకా విద్యార్థులకొరకు యున్న హైస్కూలు స్థాపించుటకుగాను రూ ౧౨౦౦౦ లు సహాయమును మంజూరు చేసినారు. పాఠశాల భవనమునకు పూనము విద్యాశాఖవారు ఏర్పాటుచేసికొందురు.

కపుర్తల గలభా

మహారాజుగారు ఆగాఖానుతోను
ముఖ్యమంత్రితోను మాట్లాడగోరుట

కపుర్తలసంస్థానములో ఇటీవల్ల జరిగినట్లు తెలిసిన గలభాను గురించి మహారాజుగారు ఆగాఖానుగారిని మాట్లాడ గోరినారట. ... అగాఖానుగారు ఇక్కడ ... ... బొంబాయి ... అహమదాబాదునుండి ... ... కపుర్తలకు ... ... ముంబాయిలో ... ... తెలియును.

వింతలు విశేషములు

ఇద్దరు శిశువులు, ఒక్కటే శరీరము

అంబాలా కంటోన్మెంటులో ఒక హిందూ స్త్రీకి నాలుగు కాళ్ళు గల ఒక శిశువు జన్మించెను. ఆ శిశువు కొంతకాలము మాత్రమే బ్రతికియుండెను. ఆ శిశువునకు రెండు తలలు రెండు ముఖములు, నాల్గుచేతులు, నాలుగుకాళ్ళు ఉండినవి. అన్నియు రెండింతలు ఉండెను కాని కడుపు, రొమ్మున్ను ఒకటిగానే యుండెను. కొందరు శిశువులోనే ఒక దానితో నొకటి చెడుకొని ఇద్దరు శిశువు గలదని అనుకున్నారు. శిశువు చనిపోయెను. తల్లి సుఖముగానేయున్నది.

తేనెటీగలచే చచ్చుట

గాఘాలిజిల్లాలో చేరిన గాఘాలి గ్రామమందు బరతు లా పరమానిక్ అనునతడు తన పొలముల్లో నుండగా ఎక్కడినుండియో గాలిపటమెక్కటివచ్చి అతని సమీపమున నుండిన తేనెతెట్టెను పడి కదిలిపెట్టెను. అతడు కేకలుపెట్టగా చుట్టుప్రక్కల నుండినవారు వచ్చి స్పృహతప్పిపడియున్న అతని ఇంటికి గొనిపోయిరి. ఇంటివద్ద అతడు చనిపోయెను.

మగడు భార్యముక్కును కోసివేయుట

అలహాబాదు ప్రాంతమందు అహాజుపూరులో సీతారాం అను మంగలి తనభార్య ముక్కు చెవులను మొదలుకోసి ఆ భాగమును పూర్తిగా కోసివేయుటవలన భార్యను వెంటబెట్టుకొని కొత్వాలికిపోయి తనభార్య మరియొకనితో వ్యభిచరించుచుండినట్లు తనకు నిశ్చయముగా తెలియవచ్చుటచే తాను భార్యముక్కును కోసివేయవలసి వచ్చెనని చెప్పెను. ఆమంగలివానిని పోలీసులు తమకాపాడి జేసికొనినారు. నేరమునుగూర్చి పోలీసువిచారణ జరుగుచున్నది.

---

౧౧౧ ఏండ్లు, కండ్లు కాళ్ళు చెడలేదు

లాహోరులో ౧౧౧ ఏండ్లు వయస్సుగల శుభాదేవి యిప్పుడే మరణించినది. ఆమె ౧౮౧౫ లో జన్మించెను. ఆమె ఆరోగ్యము చాలా బాగుండెను. ఆమె కన్నులున్ను చెవులున్ను ఏలోపమునూ లేక చక్కగా యుండెను. ఆమె గుండెనొప్పిచే మరణించెను. ఆమెకు ఎవ్వరు నున్నారు గలరు. వారిలో ఒకటికి ౯౦ ఏండ్లు.

చీమలనుండుచే చీకటి

మద్రాసు రాష్ట్రమున మున్నూర్గుడి పట్టణములో శుక్రవారంనాడే ఒక చీమలదండు ఎగిరిపోవుచుండెను. అవి పట్టణమును దాటిపోవుటకు మూడుగంటలసేపు పట్టెను. ఆమూడుగంటలును పట్టణమంతయు చెంగును చీకటిగా రాకపోకలు, సవారీలు ఆగిపోయెను.

కన్నెరురాని ఏడ్పు

మస్యా ఆసియాలో బోఖారాలో ఒకనికి ఏడ్పేపాధ్యాయము. అతడు రాత్రి ఏండ్లు ప్రసరీము ౯ గంటలసేపు ఏడ్చుచుండెను. అయినను ఎంతసేపటికిని కన్నీరులేదు.

బాకీవసూలుకై బాకీపడినవాని బిడ్డలను అమ్మివేయుట

విశాఖపట్టణములో మద్రాసు గవర్నరు యొక్క సెక్రటరి మిస్టర్ బ్రౌన్ ఐ సి యస్ గారు ఈమధ్యనే ఒక కేసువలన బాకీపడిన వ్యాపారమంతను జరుగు మన్నదనికే తెలియుచున్నది. ఎట్లనగా, లక్ష్మయ్య అను నతడు ఒక కోమటివద్ద అప్పుపుచ్చుకొనియుండెను. కోమటి లక్ష్మయ్యను అతని యిద్దరుకుమారులను వెంకటభాజా ఆను ఒకని అమ్మివేసెను. వెంకటరాజు కోమటికి బాకీమొత్తము నిచ్చివేయుటకు కరగికొంచెను. ఈవిషయము లక్ష్మయ్య జిల్లా మేజస్ట్రేటువద్ద చేసిన ఫిర్యాదువలన తెలుపబడెను. మేజస్ట్రేటు గారు జరిగినది ఫిల్లలనందలను అమ్ముటయేయని తలచి ప్రభువాగా కొడుకున్నవాటను బ్రౌను ... వెంకటరాజుకు ఒకరోజు శిక్ష, రూ ౨౦౦ ల జరిమానాయు విధింపబడెను.

మొరిశిశువువల్ల ఆదాయము

బరంపురములో లాల్‌బాగులో చేతులుకొట్టలేని శిశువొకటి జన్మింపగా పలువురు జగన్నాథస్వామికి అవతరించినాడని ఉపహారములను తెచ్చియిచ్చుటవలన ఆశిశువు తల్లిదండ్రులకు మంచి ఆదాయమేర్పడినది.

బూటకము

భక్తాగ్రేసరులారా! క్షీరపండరీక్షేత్ర నివాసియగు భక్తనరసింహం ఇట్లు తెలుపుచున్నారు. మనప్రాంతమున బెజవాడ గ్రామస్థులు "క్షీరపుర విఠల్ ప్రసన్న" మహాయంత్రములని విక్రయించుచున్న బిళ్లలు దేవస్థానంవారికేమియు సంబంధములేదు. యీద్రవ్యము దేవస్థానంకు చెందునది కాదు. కొన్నిగ్రామాదులలో దేవస్థానంవారే పంపిన యంత్రములు విక్రయించుచున్నారన్న విషయములు అసత్యములు.

మాఆచార్యునివాక్యమేమనగా:—విఠల్ నామమునకే మహత్తుగలదుగాని యంత్రమునకెంతమాత్రము మహత్తులేదు. ద్రవ్యము సంపాదించుకొనుటకై విఠల్ మహాయంత్రమనియు, విఠలాంజనమనియు, విఠలౌషధమనియు పేర్లిడి ద్రవ్యము సంపాదించవలెనని సులభమార్గమని యోచించి "క్షీరపురవిఠల్ ప్రసన్న మహాయంత్ర"మని విక్రయించుచున్నారు.

ఈబిళ్లకమ్మతు ౪ పైసలకు గిల్టుషాపులలో దొరకును. ఇది దేవస్థాన సంబంధమని ఎవరున్నా తెలుపరాదు.

గుల్ శాగ్ పసీదెన్స
హైద్రాబాదు } ఇట్లు విధేయుడు యాచశేని కృష్ణమాచారి

వర్తకులకు లాభము

గోలకొండ పత్రికయందు ప్రకటనవేయించి మీవ్యవహారమునందు లాభముపొందుడు. ఈపత్రిక నిజాంరాష్ట్రమునందంతటను బ్రిటిషిండియాయందును విరివిగాప్రచారముచేయుచున్నది. ప్రకటనరేట్ల వివరములకు:— "మేనేజరు గోలకొండపత్రిక హైదరాబాదు, అని వ్రాయుము.

REG. No. N. 45

Reg. No. M. 218

STAMP

[illegible]y G Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press, Hyderabad Editor K. Balakrishna Reddy.